

Ἐξ Ἀθηνῶν παρὰ τῆς κ. Ζωῆς Βαλτατζῆ παρακληθεὶς νὰ τῆ εὔρω καλὴν Γερμανίδα παιδαγωγὸν διὰ τὰς θυγατέρας της, ἐπορεύθην πρὸς τὴν κ. Schepeler-Lette, ἧς ὁ πατὴρ ἀφιέρωσε μεγάλην περιουσίαν εἰς ἴδρυσιν τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Διαδόχου διατελοῦντος καταστήματος «Lette Verein», κύριον σκοπὸν ἔχοντος τὴν ἐκπαίδευσιν θυγατέρων πτωχῶν ὑπαλλήλων διὰ τὸ ἐμπόριον, τὰ χειροτεχνήματα κτλ. καὶ προσέτι τὴν προσωρινὴν ἐνοίκησιν διαθεσίμων διδασκαλισσῶν καὶ παιδαγωγῶν. Ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς Κυρίας ταύτης εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς λεπτομερίας αὐτὸ ἐξετάσας, εὔρον εὐκόλως ἐν αὐτῷ τὸ ποθούμενον, καὶ ἔπεμψα εἰς Ἀθήνας, παιδαγωγὸν ἐπὶ ἔτη εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς κ. Βαλτατζῆ διαμείνασαν, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν ἀμοιβαίαν.

Μεταβὰς δ' εἰς τὸ θέατρον μετὰ τῆς θυγατρός μου Αἰμυλίας, εἶδον τὸ μονόπρακτον δράμα «Κλεοπάτραν» τοῦ ἡγεμόνος Γεωργίου, ἀνεψιοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, εἶον μόνον εἰς ἡγεμόνα δύναται νὰ συγχωρηθῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1875

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου ἐν Ἑλλάδι εἶχον περατωθῆ αἰ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, καὶ τῇ 8|20 Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέγη ὁ Κουμουνδοῦρος, διὰ ψήφων 136 πρὸς 17, καὶ ἀμέσως ἐκλήθη καὶ ν' ἀναλάβῃ τὸ Ὑπουργεῖον. Τίνες δ' ἦσαν αἱ τότε περὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καὶ αἱ περὶ τῆς διπλωματικῆς ἀντιπροσωπίας ἰδέαι του, μοὶ ἦτο ἄγνωστον. Ἐξηκολούθουν ἐπομένως ἀταράχως, ὡς πρὶν τὸν ἡμιῖδιωτικὸν βίον μου.

Ἐξηκολούθησα καὶ ἐπεράτωσα τὴν ἐκδοσιν τῆς μεταφράσεως τῆς Ἱερουσαλήμ τοῦ Τάσσου, καί, ὡς εἶχον προτραπῆ ἄλλοτε ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ κ. Νίγρα καὶ ὑποσχεθῆ αὐτῷ, ἐζήτησα τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀφιερῶσω αὐτὴν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα τῆς Ἰταλίας. Εἰς ἀπάντησιν δ' ἔλαβον, οὐ μόνον τὴν Βασιλικὴν ἔγκρισιν, ἀλλὰ καὶ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἰταλικοῦ Στέμματος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ 20 Ὀκτωβρίου (6 Νοεμβρίου) ἔλαβον εἶδησιν ἐξ Ἀθηνῶν βαρέως προσβαλλοῦσάν με, ὅτι ὁ Γερμανικὸς πόλεμος καὶ ἄλλην φοβερὰν ἠπειλεῖ νὰ μᾶς ἐπιβάλη θυσίαν, ὡς τοῦ ἀνεπιλήστου μου Αἰμυλίου, οὕτω καὶ τοῦ Ἀριστείδου ἀνεγνωρίσθησαν ἐκ τῶν ὀλεθρίων ἐκείνων χρόνων προσβεβλημένοι οἱ πνεύμονες, δι' ὃ καὶ ἐκεῖνος ἀπεφάσισεν ἐπίσης νὰ μεταβῇ εἰς Αἴγυπτον, ἀλλὰ, μετὰ ταῦτα, τῆς διαγνώσεως ἐκείνης θεωρηθείσης ἀνακριβοῦς, ἐνεθάρρησε καὶ μετεμελήθη. Μικρὸν δ' ἔπειτα τῷ ἐγεννήθη θυγάτριον, ἡ Αἰμυλία.

Καθ' ἣν δ' ἡμέραν μᾶς εἶχε καταβάλει ἡ πρώτη ὀδυνηρὰ εἶδησις ἐξ Ἑλλάδος, ὡς εἰς ἀντιπερισπασμόν, ἡ Κυρία Κοτσεβοῦ, ἐλθοῦσα πρὸς ἡμᾶς, ἐπανέλαβεν ὀριστικώτερον τὴν πρότασιν γάμου τῆς θυγατρὸς τῆς Λίζας μετὰ τοῦ Ἀλέξη. Συναινέσαντος δὲ καὶ τούτου, μετ' οὐ πολὺ, τῇ 12|24 Νοεμβρίου, ἐπισήμως ἐτελέσθη ὁ γάμος ἐν τῇ Ῥωσσοῦ προαβείᾳ, ὡς παρανύμφων παραστάτων τοῦ Ῥώσσου προαβευτοῦ κ. Οὐβροῖλ καὶ τῆς κ. Μαρίας Μαυροκορδάτου. Ἀπῆλθε δὲ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ ἀμέσως μετὰ τὸν γάμον, ἀπονεμηθέντος αὐτῷ καὶ τοῦ Γερμανικοῦ παρασήμου.

Περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ χηρεῦσα γυναικαδέλφη μου, κ. Καίτη Γρεῖρσων, μᾶς ἔγραψε, προτείνουσα νὰ λάβῃ παρ' ἑαυτῇ τὴν θυγατέρα μου Αἰμυλίαν, ἀλλ' ἀπεκλίναμεν τὴν προσφορὰν, μὴ θέλοντες νὰ λάβῃ ἡ θυγάτηρ ἡμῶν ἀγωγὴν ξενικὴν.

Ὁ δὲ ἀνεψιὸς μου Ὄσκαρ Ἐϊδενσταμ ἐνυμφεύθη τὴν Ἀγγλίδα Λεΐλαν Βούδ, στενὴν φίλην τῆς νύμφης μου Λουκίας, καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας, ἣν εἶχον στενῶς γνωρίσει ἐν Παρισίοις.

Ὁ μέχρις ἐκείνου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὡς Ὑφυπουργὸς ἐργαζόμενος κ. Ῥάδοβιτς, φιλικώτατος δὲ πρὸς με διατελέσας, ἐπανῆλθε τότε εἰς τὴν θέσιν τοῦ εἰς Ἀθήνας, καὶ μοι ἐζήτησε ν' ἀλληλογραφῶμεν. Περιγράψας δ' αὐτῷ τοὺς τότε τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον ἀποτελοῦντας, τῷ ἐβεβαίωσα κυρίως ὅτι τοῦ Κουμουνδούρου τὸν χαρακτῆρα ἐδύνατο νὰ θεωρήσῃ ὡς ἄξιον πάσης ἐμπιστοσύνης. Καὶ ὁ Ὑπουργὸς κ. Bülow μοι ἦτο ὅμως οὐχ ἦττον περιποιητικὸς, καίτοι δημόσια μὴ ἐκτελοῦντα καθήκοντα, προθύμως, ἐπὶ τῇ παρακλήσει μου, ἔδωκε διαταγὴν πρὸς

διάβασιν διὰ Γερμανίας ἵππων τοῦ ἡγεμόνος Στούρζα, ἐπικαλεσθέντος τὴν ἐπὶ τούτῳ μεσιτείαν μου. Καὶ ἐξ Ἀθηνῶν δ' ἐπέτυχον νὰ προβιρασθῆ ὁ σοφὸς Κούρτιος εἰς τὸ παράσημον τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν.

Ἰδιωτεύων δ' ἐν Βερολίνῳ, ἡσχολούμην, οὐχ ἦττον, τὸ κατὰ δύναμιν, εἰς ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, καὶ ἰδίως σχετισθεὶς μετὰ τοῦ κ. Pinder, διευθυντοῦ τῆς Βορειογερμανικῆς Ἐφημερίδος, ἐπετύγγανον τὴν ἐν αὐτῇ καταχώρισιν ἄρθρων φιλελληνικῶν, ὅπερ, διὰ τὸν ἡμιεπίσημον αὐτῆς χαρακτῆρα, εἶχεν οὐ μικρὰν σπουδαιότητα.

Εἰς τῶν σοφωτέρων γνωρίμων μου ἦν τότε ὁ Ἐπίσημος Γεωγράφος Κεϊπερτ, ὅστις μὲ εἰσήγαγεν εἰς τὰς ἐσπερινὰς συναναστροφὰς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν καὶ Καθηγητῶν (Akademischer Cirkel), ἅπαξ καθ' ἑβδομάδα μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των εἰς ξενοδοχεῖον (Friedrichstrasse 231), καὶ ἐπορεύθην ἐκεῖ ἐνίοτε, ἀλλ' οὐχὶ λίαν συνεχῶς, διότι εὖρον τὰς συνεντεύξεις ἦττον διανοητικὰς ἢ ὅ, τι ἤλπίζον, καὶ ἀφορώσας μᾶλλον τὸ δειλνόν, εἰς ὃ προεξῆρχεν ὁ ζύθος.

Περὶ τῆς πορείας δὲ τοῦ νέου Ὑπουργείου καὶ περὶ τῶν προθέσεων αὐτοῦ, ὡς πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν Πρεσβειῶν, ἐξηκολούθουν αἱ ἐξ Ἀθηνῶν εἰδήσεις οὐσαι ἀντιφατικά. Μία τῶν τότε γνωστοτέρων ἐφημερίδων, ἡ Παλιγγενεσία, ἔγραφεν, ὅτι Πρεσβεῖαι εἰσὶ περιτταί, καὶ ἀρκοῦσιν οἱ Ἐπιτετραμμένοι, καθὼς ἐν Ἀθήναις τινὲς ἐπρέσβευον, ὅτι περιττὴ ἦν ἡ Ἀκαδημία, ὑπάρχοντος Συλλόγου Παρνασσοῦ, περιττὴ ἡ ἴδρυσις Ἐθνικοῦ Θεάτρου, ὅτε ἔταιρείαι ἀδόντων καφενειῶν ἤρχοντο ἐξ Ἰταλίας καὶ ἐκ Γαλλίας, καί, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἀρμανσπέργης καὶ ὁ Μανούσης ἀπέκρουον τὰς προτάσεις μου, περὶ ιδρύσεως Πανεπιστημίου, ἀφ' οὗ εἶχομεν δημοτικὰ σχολεῖα. Εἰς ἄτοπον δὲ καὶ ἀπαίσιον διάβημα ὤθησε τὸ νέον Ὑπουργεῖον ἢ αὐτὸ ὑποστηρίζουσα καὶ ἐπ' αὐτοῦ πιέζουσα ἀρχαία ἀντιπολίτευσις, εἰς τὴν εἰς δίκην εἰσαγωγὴν τοῦ πρόην Ὑπουργείου Βούλγαρη, ὅστις, μετὰ τὸ οἰκτρὸν τοῦτο πέρας τοῦ μακροῦ πολιτικοῦ του σταδίου, ὀφειλόμενον ὅμως ἐν μέρει καὶ εἰς τὰ ἴδια αὐτοῦ σφάλματα, μὴ ἀνακύψας

πλέον, μετ' οὐ πολὺ καὶ ἀπέθανε. Περὶ τῆς δίκης δὲ ταύτης ὁμιλῶν μοι ὁ πολὺς περὶ τὴν νομικὴν ἐπιστήμην Γνέϊστ, εἰς ὃν εἶχε γράψῃ ἐξ Ἀθηνῶν ὁ υἱὸς τοῦ Βούλγαρη, μοι ἔλεγεν ὅτι ἐστὶ μὲν σύμφωνος πρὸς τὰς συνταγματικὰς ἀρχάς, ἀλλ' ὅτι τὸ τοιοῦτο Σύνταγμα καταστρέφει τὴν Ἑλλάδα, ὡς καὶ πάντα τὰ μικρὰ κράτη. Ἡ ἀπαίσιος δι' αὕτη δίκη, ἄνευ οὐδεμιᾶς ὠφελείας, ἐξῆπτε καὶ διηρέθιζε τὰ πάθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ Βουλὴ πᾶσα ἐξανέστη κατὰ τοῦ Τρικούπη, ἐν τοῖς ἀτόποις διαπληκτισμοῖς, ὑβρίσαντος τὸν Κουμουνδοῦρον **βάνανσον**.

Κατὰ τὴν 12)24 Νοεμβρίου μᾶς κατεθορύβησε τὴν νύκτα βαρὺς ἐφιάλτης καταλαβὼν τὴν Καρολίαν, ἴσως προάγγελος τῆς ὀλεθρίας νόσου, ἣτις μᾶς ἐπεφυλάττετο.

Ἦν δὲ τότε ἐν Βερολίῳ ἡ ἀνεψιά μου Ζωὴ μετὰ τοῦ συζύγου της, τοῦ Ἐπισκόπου ἐν Ὀξωῖα Θόμπωνος, ὅστις ἡμέραν τινὰ (τῇ 13)25 Νοεμβρίου) εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν τὸν συνωδεύσαμεν, ἠγόρευσε δια μικρῶν καὶ θαυμασίως περὶ τοῦ ὕλισμου τοῦ Λουκρητίου καὶ τοῦ θείσου τοῦ Παύλου.

Μίαν δ' ἑβδομάδα μετὰ ταῦτα ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Βρασιλίας, ἐπιστελλαντός μοι, ὅτι ἐμελέτα νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἑλλάδα. Συγχρόνως ἐμηνύθη ὑπὸ τοῦ Κουμουνδοῦρου, ὅτι εἰς τὸν προῦπολογισμὸν ἐμελλε νὰ περιλάβῃ τὰς πρεσβείας.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δεκεμβρίου κατέπληξε πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Bremenhaven, ἡ αὐτοκτονία τοῦ ἀπαισίου κακούργου, ὅστις τὰ τὸν Ὠκεανὸν διαπλέοντα πλοῖα κατεπόντιζε δι' ἐκπυρσοκροτικῆς μηχανῆς, ἣτις ἦν ὁμοιότητι πρὸς ἣν ὁ Fay, ἐφευρών, μοι εἶχε δείξει ἐν Ἀμερικῇ.

Περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ ἔτους ἐπανεῖδον ἐν Βερολίῳ πρεσβύτιδα, ἦν, ὡς παιδίον ἄλλοτε, καὶ αὐτὸς παιδίον, περιπαθῶς ἠγάπων, τὴν κυρίαν Ὀδοβέσκου, τὸ γένος Καρακάση, Ἑλληνίδα τὴν καταγωγὴν, ἐν Ρωμανίᾳ νυμφευθεῖσαν, μεταβαίνουσαν δ' εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ὅπου ὁ γαμβρός της, κ. d'Anvil, ἦν Πρέσβυς τῆς Γαλλίας.

Αἱ ἐξ Ἑλλάδος ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν, κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ἄρθρον τοῦ Τρικούπη, λέγοντος ὅτι **ἐτιμώρησε** τοὺς

πρέσβεις, ὡς δεχθέντας διορισμοὺς παρανόμως γενομένους, διότι ὁ μισθὸς αὐτῶν δὲν εἶχε κυρωθῆ ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἄλλ' εἰς τοῦτο ἀπήντησα διὰ τῶν ἑφημερίδων καὶ ἐγώ, τὰ γραφέντα λέγων ἀνατροπὴν πάσης ὀρθῆς πολιτικῆς θεωρίας, ἀποκρούων τὴν τιμωρίαν, καθ' ὅσον τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών της ἔχει μόνη ἡ Κυβέρνησις, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ πολῖται, ὧν ὑπακοὴ ἐστὶ τὸ καθήκον.

Ἄλλη δ' ἑφημερίς καθήπτετο ἀξιολόγου ἔργου. ὁ ἔδημοσίευσεν ὁ υἱὸς μου Ἀριστείδης, περὶ στρατολογίας καὶ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ, διΐσχυριζομένη ὅτι τὸ ἔργον ἦν ἡ ἀπλῆ ἀντιγραφὴ νόμου, ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Δελιγεώργη· ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης ἀπήντησεν εἰς ταῦτα θριαμβευτικῶς.

Χαρμόσυνοι δ' ἀγγελίαι ἤρξαντο ἀφικόμεναι ἐξ Ὀλυμπίας περὶ τῶν πρώτων πολυτίμων εὐρημάτων αὐτόθι ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, ὑπὲρ ὧν ἐγὼ θερμῶς εἶχον συνηγορήσει.

Μίαν τῶν ἐσπερῶν, εἰς πολυάνθρωπον συναναστροφὴν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Γνέιστ, παρετήρησα ἄνδρα μικρόσωμον, ἔχοντα μέγιστήν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκφραστικαὶάτην τὴν φυσιογνωμίαν. Ἐρωτήσας δ' ἔμαθον ὅτι ἦν ὁ ἐπίσημος μυθιστοριογράφος Ἀουερβάχ. Ὅτε δ' ἐγνωρίσθην μετ' αὐτοῦ, μοὶ ἐπρότεινε νὰ πέμπῃ τὰ βιβλία του εἰς τὸν Βασιλέα, ἀλλὰ μοὶ προσέθηκεν, ὅτι ἔχει ἀξίωσιν νὰ τῷ δοθῆ, εἰς ἀμοιβήν, τὸ παράσημον, καὶ τοῦτο οὐχὶ μικρότερον τοῦ Μεγαλοσταύρου. Τῷ ἀπήντησα δέ, ἐννοεῖται, ὅτι ἐντολήν ἔχω νὰ μὴ προτείνω ἐν γένει περὶ ἀποστολῆς βιβλίων εἰς τὸν Βασιλέα. Τοῦτο, ὅμως, δὲν μ' ἐκώλυσε νὰ συνδεθῶ μετὰ ταῦτα εἰς στενὰς σχέσεις μετ' αὐτοῦ.

Τέλος δέ, κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας τοῦ Δεκεμβρίου, ἐκυρώθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὁ προϋπολογισμὸς, περιέχων καὶ τὴν δαπάνην διὰ τὰς πρεσβείας, καὶ μοὶ ἀνηγγέλθη ἰδιωτικῶς ἐξ Ἀθηνῶν, ὅτι πρόκειται νὰ μείνω ἐν Βερολίνῳ.

